

аналітика даних – для обробки великих масивів інформації та підтримки стратегічних рішень; бізнес-аналітика – для візуалізації даних і підвищення прозорості управління; інтелектуальна автоматизація – для оптимізації операційних процесів; AI у логістиці – для управління глобальними ланцюгами постачання; цифрові платформи та екосистеми – як інструмент інтеграції підприємств у міжнародні ринки [2-4].

В умовах міжнародної економічної інтеграції AI відіграє роль каталізатора розвитку підприємств, забезпечуючи підвищення ефективності управління, інтеграцію у глобальні ланцюги створення вартості, формування конкурентних переваг та управління ризиками й адаптивність.

Особливого значення AI-інструментарій набуває для підприємств, що функціонують у країнах з трансформаційною економікою, зокрема в Україні. У контексті євроінтеграційних процесів та післявоєнного відновлення використання AI може стати ключовим драйвером підвищення інноваційного потенціалу, цифрової зрілості та конкурентоспроможності українських підприємств.

Таким чином, AI-інструментарій є ключовим чинником розвитку підприємств у парадигмі міжнародної економічної інтеграції., використання якого забезпечує підвищення ефективності управління, інтеграцію у глобальні ланцюги створення вартості, формування конкурентних переваг та підвищення адаптивності підприємств до глобальних викликів.

Література

1. Будякова, О., & Дервіш, Д. (2023). Інвестиції в біоекономіку для повоєнного відновлення України. *Трансформаційна економіка*, 4 (04), 9-13.
2. Вострякова В. І. (2024). Інтегрований підхід до моделювання біоекономічної трансформації: визначення векторів і засобів в управлінні. *Бізнес Інформ*, 9, 412–422.
3. Вострякова, В. І. (2023). Біоекономіка як комплексна система забезпечення сталого розвитку країни. *Бізнес Інформ*, 1, 167–177.
4. Пузирьова, П. В. (2025). Методичні підходи до забезпечення сталого розвитку біоекономіки в умовах цифрової трансформації. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(8), 352-363.

УДК 331.5:314.1:339.9

Петрівський О.О., докторант
Київський національний університет
технологій та дизайну

**ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ДЕМОГРАФІЧНОГО
СПАДУ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

Глобальні демографічні зміни стають одним із ключових факторів трансформації сучасної економіки. Скорочення чисельності населення та старіння трудових ресурсів формують нові виклики для економічного розвитку, змінюючи структуру ринку праці, галузеву динаміку та моделі економічної інтеграції. Зменшення чисельності робочої сили призводить до структурних змін у зайнятості, зростання попиту на висококваліфіковані кадри та підвищення ролі технологічних інновацій. У багатьох країнах спостерігається зміщення економічної структури від трудомістких секторів до сфер, що базуються на знаннях, цифрових технологіях і сервісній економіці.

Одним із ключових проявів демографічної трансформації є зміна вікової структури трудових ресурсів. Зростання частки населення старших вікових груп зумовлює необхідність перегляду традиційних моделей зайнятості та продовження трудової активності[1]. У розвинених країнах уже реалізуються політики активного старіння, що передбачають стимулювання зайнятості осіб віком понад 55 років, розвиток гнучких форм праці та систем безперервної освіти[2]. Інтеграція ринків праці в межах глобальної економіки формує нові міграційні потоки, що перерозподіляють людський капітал між країнами. Скорочення населення також спричиняє структурні зміни у галузевій структурі зайнятості. Найбільш вразливими є трудомісткі галузі, такі як промисловість, будівництво та сільське господарство. Водночас зростає значення секторів, пов'язаних із цифровою економікою, логістикою, освітою, медициною та сферою послуг. Така трансформація формує нові вимоги до професійної структури робочої сили та стимулює розвиток систем перекваліфікації та безперервного навчання. У глобальному контексті дедалі більшого значення набуває цифрова трансформація економіки. У країнах із високим рівнем технологічної модернізації автоматизація дозволяє підтримувати економічне зростання навіть за умов демографічного скорочення. Для України проблема демографічного спаду поєднується з наслідками війни, масштабної трудової міграції та регіональної нерівності. У цих умовах важливим завданням державної політики є формування демографічно адаптивної моделі ринку праці, орієнтованої на підвищення продуктивності праці, розвиток цифрових компетенцій та інтеграцію у глобальні економічні процеси. Важливим напрямом такої трансформації є поєднання технологічної модернізації економіки з розвитком людського капіталу[3]. Формування систем безперервної освіти, програм перекваліфікації та цифрової інклюзії дозволяє адаптувати робочу силу до нових умов економічного розвитку. Водночас інтеграція інформаційних систем освіти, зайнятості та демографічної статистики може забезпечити ефективніше прогнозування потреб ринку праці.

Отже, демографічні зміни стають одним із ключових факторів глобальної економічної трансформації. У цих умовах розвиток ринку праці має ґрунтуватися на поєднанні технологічних інновацій, ефективного використання людського капіталу та інтеграції у світові економічні процеси.

Література

1. Michael Lokshin. "Global aging: The (almost) invisible crisis shaping our future". The Brookings Institution. February 19, 2025. URL: <https://www.brookings.edu/articles/global-aging-the-almost-invisible-crisis-shaping-our-future/>
2. Петрівський О. Моделі реагування держав на скорочення населення: від пронаталізму до адаптації. Ефективна економіка. 2025. No 8.
DOI: 10.32702/2307-2105.2025.8.60
3. НІСД. «Дефіцит робочої сили в Україні та внутрішні резерви його скорочення». 2025. URL: <http://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/defitsyt-robochoyi-syly-v-ukrayini-ta-vnutrishni-rezervy-yoho>

УДК 339.5; 330.34

Бунда О. М., к.е.н., доц.,
Тілло А. С., здобувач освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах розвитку цифрової економіки України особливу роль відіграє посилення міжнародних торгівельних зв'язків.

Сучасна методологія ООН розглядає міжнародну торгівлю як багатоцільову область, що задовольняє інформаційні потреби широкого кола користувачів: від розробників державної політики до аналітиків товарних ринків [1]. Міжнародна торгівля є способом, який держави світу використовують для розвитку національної економіки, збільшення продуктивності праці та ефективного використання наявних ресурсів [2, с.31].

Gouher A зазначає, важливість питань глобалізації та її впливу на економічну нерівність. Krugman P. визнає, що глобалізація може призвести до збільшення нерівності в доходах як між країнами, так і всередині них, і наголошує на необхідності політичних заходів для боротьби з цими проблемами. Дослідження Krugman P. на міжнародну торгівлю охарактеризовують сучасні економічні процеси і дозволяють використовувати більш гнучкі підходи до торгівельної політики [3].

Важливим індикатором відкритості національної економіки є показник торгівлі (Trade), який Світовий банк визначає як суму експорту та імпорту товарів і послуг, виражену у відсотках від валового внутрішнього продукту (Gross Domestic Product) [4].